

NORGES HØYESTERETT

Den 23. september 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Indreberg og Bårdsen i

HR-2013-02010-U, (sak nr. 2013/1608), sivil sak, anke over kjennelse:

Staten v/Skatt vest

(Regjeringsadvokaten v/advokat Ole Kristian Rigland)

mot

Seadrill Norge AS

(advokat Bettina Banoun)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om føring av advokatkorrespondanse som bevis i en skattesak, jf. tvisteloven § 22-5 tredje ledd.
- (2) Seadrill Norge AS (heretter også benevnt Seadrill) har saksøkt staten v/Skatt vest med krav om at endringsvedtak 20. oktober 2011 for inntektsårene 2007-2009 for tre selskaper i Seadrill-konsernet kjennes ugyldig. Hovedforhandling i Oslo tingrett er berammet med oppstart 14. oktober 2013.
- (3) Under bokettersynet som foranlediget de omtvistede endringsvedtakene, hadde Skatt vest tatt speilkopier av flere servere hos Seadrill og fått tilgang til fysisk materiale. Deler av dette materialet besto av korrespondanse mellom Seadrill og selskapets juridiske rådgivere, som Seadrill ifølge staten samtykket til benyttelse av.
- (4) Under saksforberedelsen for tingretten varslet staten at korrespondansen mellom Seadrill og selskapets juridiske rådgivere ville bli fremlagt. Seadrill bestred fremleggelsen for tingretten under henvisning til bevisføringsforbudet i tvisteloven § 22-5, og gjorde gjeldende at det ikke var gitt noe samtykke til fremleggelse.
- (5) Oslo tingrett avsa 12. mars 2013 kjennelse med slik slutning:

"Begjæringen om å framlegge beslaglagt advokatkorrespondanse som bevis i saken tas ikke til følge."

- (6) Som begrunnelse viste tingretten til at et samtykke kunne tilbakekalles, og at det uansett kunne stilles spørsmål ved det opprinnelige samtykket som staten mente forelå.
- (7) Staten anket til Borgarting lagmannsrett, som 5. juli 2013 avsa kjennelse med slik slutning:
- "Advokatkorrespondansen staten ved Skatt vest har tilgang til, herunder dokumenter fremlagt som bilag 155 i saken for Oslo tingrett, tillates ikke ført som bevis."**
- (8) Lagmannsretten begrunnet avgjørelsen med at et samtykke som er gitt mens saken er under forvaltningsmessig behandling som en klar hovedregel må kunne trekkes tilbake når saken kommer for domstolene. Dette måtte etter lagmannsrettens syn særlig gjelde i denne saken, hvor det med rette i det minste kunne reises tvil om det var gitt et informert samtykke til forvaltningen om at advokatbetroelser kunne beslaglegges.
- (9) *Staten v/Skatt vest* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning, og det er i korte trekk anført:
- (10) Et samtykke til føring av bevis etter tvisteloven § 22-5 tredje ledd kan ikke trekkes tilbake når den aktuelle dokumentasjonen allerede er benyttet ved den forvaltningsmessige behandlingen av saken. Hensynene som bærer taushetsplikten gjør seg da ikke lenger gjeldende med særlig styrke. Dersom bevisene ikke føres, vil det medføre begrensninger i rettens avgjørelsesgrunnlag og mulighet til å føre kontroll med forvaltningsvedtak.
- (11) Staten har nedlagt denne påstanden:
1. **Lagmannsrettens kjennelse oppheves.**
 2. **Staten v/Skatt vest tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (12) *Seadrill Norge AS* har tatt til motmæle og i korte trekk anført:
- (13) Statens anke må avvises da den gjelder den konkrete vurderingen av det eventuelle samtykkets omfang. Subsidiært må anken forkastes idet det ikke er gitt noe gyldig samtykke som omfatter bruk av bevisene ved domstolsbehandling. Atter subsidiært foreligger det i alle fall ikke noe samtykke til føring av bilag nr. 155 for tingretten som bevis.
- (14) *Seadrill* har nedlagt denne påstanden:
1. **Prinsipalt: Anken avvises.**
 2. **Subsidiært: Anken forkastes.**
 3. **Atter subsidiært: Bilag 155 i saken for Oslo tingrett tillates ikke ført som bevis.**
 4. **Seadrill Norge AS tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (15) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. tvisteloven § 30-6 bokstav b og c.
- (16) *Seadrill* har gjort gjeldende at anken gjelder subsumsjonen og derfor må avvises. Anken gjelder imidlertid spørsmål om forståelsen av tvisteloven § 22-5. Dette kan utvalget prøve.
- (17) Tvisteloven § 22-5 setter forbud mot å ta imot bevis fra blant annet advokater "om noe som er betrodd dem i deres stilling" såfremt det ikke foreligger samtykke, jf. tredje ledd. Det er ikke omstridt at den aktuelle korrespondansen som staten ønsker å fremlegge, i utgangspunktet

omfattes av dette bevisforbudet.

- (18) I dette tilfellet har lagmannsretten forutsatt at det er gitt en form for samtykke til benyttelse av advokatkorrespondansen under den forvaltningsmessige behandlingen. Deretter uttaler lagmannsretten:

"Etter lagmannsrettens syn må det – når samtykket er gitt mens saken er under forvaltningsmessig behandling – legges til grunn at samtykket som en klar hovedregel kan trekkes tilbake når saken blir gjenstand for domstolsbehandling. Lagmannsretten bemerker at før saken er bragt inn for domstolene kommer heller ikke tvisteloven § 22-5 til anvendelse på spørsmålet om bevisforbud. Etter lagmannsrettens syn kan det ikke legges til grunn at samtykke til at forvaltningen kan få utlevert dokumenter som inneholder advokatbetroelser – også innebærer et ugjenkallelig samtykke til at dokumentene senere blir ført som bevis i en etterfølgende rettssak. Dette må særlig gjelde i et tilfelle som her, hvor det med rette i det minste kan reises tvil om det er gitt et informert samtykke til forvaltningen om at advokatbetroelser kan beslaglegges."

- (19) Som lagmannsretten bemerker, kan et samtykke til føring av bevis om betroelser som hovedregel trekkes tilbake, jf. Schei m.fl., Tvisteloven – kommentarutgave, 2. utgave, bind II, side 855 og Skoghøy, Tvisteløsning, side 673. Taushetsbelagte opplysninger som i mellomtiden er innhentet, kan imidlertid brukes som bevis, idet tilbakekall av samtykket ikke har tilbakevirkende kraft, jf. Rt. 2003 side 219 avsnitt 16 og Rt. 2011 side 691 avsnitt 22. At tvisteloven § 22-5 ikke får direkte anvendelse på den forvaltningsmessige behandlingen, har mindre betydning, jf. til sammenligning Rt. 2003 side 219 avsnitt 16 om den tilsvarende bestemmelsen i straffeprosessloven § 119. Når den som har krav på taushet har gitt samtykke til innhenting av bevis for den forvaltningsmessige behandlingen, må de bevisene som på det grunnlaget innhentes, kunne fremlegges av forvaltningen ved en etterfølgende domstolsbehandling, med mindre noe annet uttrykkelig følger av det samtykket som ble gitt, jf. til sammenligning Rt. 2003 side 219 avsnitt 13.
- (20) Lagmannsretten har lagt til grunn at avgjørelsene i Rt. 2003 side 219, Rt. 2008 side 504 og Rt. 2011 side 691 ikke kan tillegges vekt idet de gjelder andre situasjoner på strafferettens område. Dette standpunktet er vanskelig å forene med Rt. 2008 side 504 avsnitt 17, hvor Høyesterett drøftet hvorvidt et samtykke kunne trekkes tilbake med virkning for ankeinstansen:

"Det må etter mitt syn løses på samme måte etter straffeprosessloven § 119 som etter den tilsvarende bestemmelsen i tvisteloven § 22-5, tidligere i tvistemålsloven § 205. Formålet er i begge tilfelle å verne den som har krav på hemmelighet mot at betroelser gitt til profesjonelle hjelpere som prester, advokater, leger og annet helsepersonell, skal bringes videre i en sak for retten. Det er dette tillitsforholdet som nyter et særlig vern."

- (21) Uttalelsen må sees som et uttrykk for at tvisteloven § 22-5 og straffeprosessloven § 119 skal forstås likt når det kommer til omfanget av bevisforbudet og betydningen av at det er gitt samtykke til føring av slike bevis.
- (22) Lagmannsretten har etter dette bygd på uriktig lovtolkning når den har kommet til at dokumenter innhentet med samtykke under den forvaltningsmessige behandlingen av saken ikke kan fremlegges for retten fordi samtykke i mellomtiden er trukket tilbake. Kjennelsen må dermed oppheves. Ved sin fornyede behandling må lagmannsretten ta stilling til om det ble gitt et gyldig samtykke til forvaltningens benyttelse av advokatkorrespondansen.
- (23) Den ankende part har nedlagt påstand om tilkjenning av sakskostnader for Høyesterett med 8 100 kroner. Kravet tas til følge, jf. tvisteloven §§ 20-2 og 20-5. I tillegg kommer

rettsgebyret på 5 160 kroner.

(24) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Seadrill Norge AS til staten v/Skatt vest 13 260 – trettentusentohundreogseksti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Hilde Indreberg
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: